

Matúš 25:31–46

Evanjelium

Evanjelium je dobrá správa o tom, že tí, ktorí v Krista uverili ako v svojho Spasiteľa, nebudú odsúdení na smrť a večné zatratenie za svoje hriechy. Hriechy sú im odpustené. Sú ospravedlnení z viery. Pred Bohom sa stali spravodlivými nie svojou vlastnou poslušnosťou Božiemu zákonu, ale poslušnosťou Krista: „Lebo ako neposlušnosťou toho jedného človeka (rozumej Adama v postavení prvého Adama) stali sa mnohí hriešnymi, tak aj poslušnosťou toho jedného (rozumej Krista v postavení druhého a posledného Adama) stanú sa mnohí spravodlivými“ (Rímskym 5:19).

Ospravedlnenie je z viery samotnej bez skutkov: „Ako aj Dávid hovorí o blahoslavenstve človeka, ktorému Boh počíta spravodlivosť bez skutkov“ (Rímskym 4:6). Ospravedlnení ľudia neprídu na súd na odsúdenie, pretože ich hriechy už boli odsúdené a potrestané zástupne na kríži na Kristovi. Kristus vzal ich trest. Ospravedlnení získali spravodlivosť ako dar (Rímskym 5:17) a získali ako dar aj vzkriesenie z mŕtvych a večný život („kralovanie v živote“ – 5:17): „Amen, amen vám hovorím, že ten, kto čuje moje slovo a verí tomu, ktorý ma poslal, má večný život a nepríde na súd (na odsúdenie), ale prešiel zo smrti do života“ (Ján 5:24).

Súd podľa skutkov

Písmo hovorí jasne o tom, že konečný Boží súd, ktorý rozhoduje o tom, či človek stráví večnosť v Božom kráľovstve alebo v zatratení (v ohnivom jazere), bude podľa skutkov. Boh „bez ohľadu na osobu súdi podľa toho, aký je čí skutok“ (1. Peter 1:17). Týka sa to všetkých ľudí: „Nedivte sa tomu, lebo príde hodina, v ktorú všetci, ktorí sú v hrobách, počujú jeho hlas, a vyjdú tí, ktorí dobre činili, na vzkriesenie života, ale tí, ktorí zle robili, na vzkriesenie súdu“ (Ján 5:28–29).

Ako je to ale možné? Javí sa to ako rozpor: Na jednej strane Písmo učí, že tí, ktorí sú ospravedlnení z viery (bez skutkov) a z viery spasení, neprídu na súd (neprídu na odsúdenie), teda nebudú súdení podľa skutkov, pretože nebudú súdení na základe vlastnej spravodlivosti. Na druhej strane Písmo učí, že všetci ľudia, teda aj tí ospravedlnení, budú súdení podľa skutkov. To si zdanlivo protirečí.

Súd podľa skutkov zákona

U nespasených ľudí by sme to ešte pochopili: Sú pod zákonom, hrešia, prestupujú zákon a zákon ich spravodlivo odsudzuje, pretože odplata za hriech je smrť a večné zatratenie. Nespasení budú súdení podľa skutkov, presnejšie podľa skutkov zákona. Ospravedlnení spasení ľudia ale nebudú súdení podľa skutkov zákona, pretože už nie sú pod zákonom, zákonu zomreli (Rímskym kapitola 7), sú zákonu usmrtení skrze telo Kristovo (Rímskym 7. kapitola a aj Rímskym 6:14). Zomreli aj hriechu, preto ich hriech nemôže odsúdiť (Rímskym 6:6-7). Toto bolo zjavené už v ére pred Kristom, pretože Písmo odkrýva, že „spravodlivý nebude odsúdený (usmrtený a zatratený) s nespravodlivým (s bezbožným)“ (1. Mojžišova 18:25), pričom z kontextu (zmluva s Abrahámom) je zrejmé, že spravodlivý je spravodlivým z (abrahámovskej) viery.

Súd podľa skutkov – skutky ako ovocie ľudskej prirodzenosti

Keď Písmo hovorí o súde podľa skutkov, tak hovorí o skutkoch, ktoré sú preukazným vecným dôkazovým materiálom na súde, ktorý odкрýva a potvrdzuje prirodzenosť človeka, ktorý je súdený. Existujú len dva druhy ľudí, dve prirodzenosti: Mŕtvy vo svojich hriechoch a prestúpeniach a v neobrezanosti svojho tela a znovuzrodený, (duchovne) vzkriesený, nové stvorenie, Božie dieťa. Prirodzenosť každého človeka sa na (konečnom) Božom súde odкрýje a dokáže na základe jeho/jej skutkov.

Ovce a kozly – konečný Boží súd

Text v Matúšovi 25:31–46 vyučuje o súde pred trónom slávy¹⁾ (verš 31). Na tomto súde, tak ako je na tomto mieste opísaný, a ktorý sa tu javí ako jeden súd, Pán Ježiš pri svojom druhom príchode (verš 31) bude súdiť ľudí zo všetkých národov. Rozdelí ich na dve skupiny: na ovce a na kozlov (verše 32–33). Obom skupinám je vymeraný večný súd (rozsudok platný na večnosť): ovce budú tráviť večnosť vo večnom živote (verš 34 a verš 46), kozly budú tráviť večnosť vo večnom trápení – vo večnom zatratení, v ohnivom jazere, čo je druhá smrť (verš 41 a verš 46). Ovce sú ovcami preto, lebo konajú skutky oviec (verš 35–40). Kozly sú kozlami preto, lebo konajú skutky kozlov, inak povedané, nekonajú skutky oviec (verš 41–45). Skutky na tomto súde svedčia o identite človeka, či je ovcou alebo kozlom. Opis konečného (večného) Božieho súdu je tu v Matúšovi obrazný (nie doslovný) a principiálny

¹⁾

. Ovce sú ospravedlnení znovuzrodení ľudia. Vo verši 46 sú priamo označení ako „spravodliví“. Z kontextu evanjelia a novozmluvného Písma je zrejmé, že nie sú „spravodliví zo skutkov zákona“ (vlastnou spravodlivosťou) – pozri Rímskym 3:20 (a Galatským 2:16), ale sú „spravodliví na základe ospravedlnenia z viery“ (bez skutkov). Kozly sú ľudia, ktorí sú mŕtvi vo svojich hriechoch a previneniach. V skutočnosti budú obe skupiny súdené oddelene a rozličným čase. Avšak v tomto texte Pán Ježiš sa časovému rozlíšeniu nevenuje, večný súd na tomto mieste opisuje ako jednu udalosť (pre podrobnejší výklad textu Matúš 25:31–46 pozri zdroj 1).

Ospravedlnenie zo skutkov podľa Jakuba

V rovnakom zmysle a v rovnakom duchu ako pasáž Matúš 25:31–46 nás vyučuje Písmo aj slovami apoštola Jakuba. Keď Jakub učí o „ospravedlnení zo skutkov“, tak neprotirečí evanjeliu, netvrdí, že ospravedlnenie je na základe skutkov, ale učí, že ospravedlnenie zo samotnej viery a premena prirodzenosti človeka sú dokázané, sú preukazné, sú potvrdené ovocím živej spasiteľnej viery. Tým ovocím sú skutky viery, skutky lásky, skutky poslušnosti. Jakub používa slovné spojenie (výraz) „ospravedlnenie“ v inom zmysle ako Pavol. Jakubovo „ospravedlnenie zo skutkov“ doslovne znamená „potvrdenie spravodlivého zo skutkov“.

Súd podľa skutkov – Rímskym 2. kapitola

V rovnakom duchu a zmysle učí Písmo aj v Liste Rímskym kapitole 2. Ústami apoštola Pavla nás učí, že súd bude podľa skutkov (verš 2). Na spravodlivom Božom súde (verš 5) Boh odplatí každému človeku „podľa jeho skutkov“ (verš 6). Večný život dostanú (ako rozsudok, ako výsledok súdu) tí, ktorých charakterizuje nasledovné: „v trpezlivosti dobrého skutku hľadajú slávu a česť a neporušiteľnosť“ (verš 7) a „robia dobré“ (verš 10). Boží hnev a večné zatratenie („večné súženie“) dostanú tí, ktorých charakterizuje nasledovné: „sú svárliví a neposlúchajú pravdy, ale poslúchajú nepravosť“ (verš 8) a „robia zlé“ (verš 9). Večný súd je v tejto pasáži opísaný ako súd podľa skutkov. Nosná myšlienka tejto pasáže je tá, že Boh „nehľadá na osobu“ (verš 11), ale súdi nestranne podľa skutkov. Neznamená to však, že súd bude primárne na základe skutkov. To, že súd bude podľa skutkov, znamená, že skutky potvrdia identitu (prirodzenosť) ľudí buď ako „spravodlivých“, alebo ako „bezbožných“ (nespravodlivých). Musíme si uvedomiť, že kapitola 2 predchádza kapitoly 3 až 8, kde Pavol podrobne analyticky vysvetlí spasenie z viery na základe ospravedlnenia z viery a novú identitu (prirodzenosť) ospravedlneného človeka. Kapitola 2 celú túto tému len otvára. Porozumieť v plnosti tejto pasáži (2. kapitola) dokážeme len po tom, ako sa do nej vrátíme s porozumením kapitol 3 až 8. Ale už tu máme prvé dôležité vodidlo (nápoved): súd podľa skutkov bude zároveň súdom podľa evanjelia (verš 16). Toto je veľmi dôležitá skutočnosť. Je potrebné správne ju pochopiť. Inak by sa nám mohlo stať, že sa nám pomieša spasenie z viery samotnej a spasenie z viery plus skutkov. A historicky sa to aj v cirkvi stalo. Až reformácia priniesla nápravu, keď nanovo položila základy spasiteľnej viery: jedine vierou (sola fide)²⁾, jedine milosťou (sola gratia)³⁾ a jedine skrze Krista (solus Christus)

4)

.

Súd podľa evanjelia a súd podľa skutkov

... v deň, keď bude Boh súdiť skryté veci ľudí

podľa môjho evanjelia skrze Ježiša Krista (Rímskym 2:16).

Súd podľa evanjelia je nadradený súdu podľa skutkov, a predsa sú oba súdy len dvoma aspektmi jedného a toho istého súdu – večného (konečného) Božieho súdu, čiže súdu, ktorý rozhodne o večnosti človeka. Súd podľa evanjelia a súd podľa skutkov sú v dokonalej harmónii. Súd podľa evanjelia sa deje na základe vzťahu človeka ku Kristovi – uverenie či neuverenie živou spasiteľnou vierou. Rozhodujúcou skutočnosťou pre tento súd je zápis mena človeka v knihe života. Súd podľa skutkov sa deje na základe skutkov, ktoré sú ovocím ľudskej prirodzenosti. Existujú len dve ľudske prirodzenosti – starý človek (mŕtvy vo svojich hriechoch) a nové stvorenie (znovuzrodený človek). Skutky ako ovocie ľudskej prirodzenosti slúžia ako vecný súdny dôkaz prirodzenosti človeka. Oba súdy (oba aspekty Božieho konečného súdu) idú ruka v ruku preto, lebo pre spásu človeka sú potrebné dve zložky: ospravedlnenie a zmena prirodzenosti.

Ako pri spasených spravodlivých (ospravedlnených), tak aj pri bezbožných (nespravodlivých) prebehne Boží konečný súd primárne (na základe) podľa evanjelia a sekundárne (preukazne) podľa skutkov.

Súd nad nespravodlivými (bezbožnými) – podľa evanjelia aj podľa skutkov

Súd nad bezbožnými prebehne pri druhom príchode Pána (v deň Pánov) po ich vzkriesení k súdu (po ich vyvolaní zo záhrobia) pred veľkým bielym trónom (Zjavenie 20:11–15). Súdení budú primárne (na prvom mieste) podľa evanjelia – čiže podľa toho, či sa ich meno nachádza alebo nenachádza v knihe života (verš 12 a verš 15). Súdení budú ale zároveň (sekundárne) podľa toho, čo vykonali, podľa svojich skutkov zapísaných v Božích knihách (verš 12–13).

Súd nad spravodlivými (ospravedlnenými) – podľa evanjelia aj podľa skutkov

Spravodliví (z viery na základe započítania Kristovej spravodlivosti – ospravedlnení) v zmysle súdu podľa evanjelia neprídu na súd na odsúdenie. Ich súd prebehol už na Golgote, zástupne skrze Ježiša Krista. Ich meno je zapísané v knihe života. Zápis mena v knihe života je rozhodujúci pre konečný Boží súd podľa evanjelia. Rozhoduje o tom, že ovečka nebude odsúdená. Avšak ani ospravedlnené Božie deti sa nevyhnú súdu podľa skutkov – budú stáť pred súdnou stolicou Kristovou (v deň Pánov, pri jeho druhom príchode, pri prvom vzkriesení, ktoré je vzkriesením spravodlivých, vrátane vychvátených spravodlivých v tom čase ešte žijúcich). Na súdnej stolici Kristovej (2. Korinským 5:10) budú pomerané naše (spasených ľudí) skutky: „Lebo my všetci sa musíme ukázať pred súdnou stolicou Kristovou, aby si jeden každý odniesol to, čo načo vykonal skrze telo, už či bolo dobré či zlé.“ Na tomto súde si prevezmeme odmeny, ale môžeme utpieť aj škodu či hanbu (1. Korinským 3:10–15).

... ak zhorí niečie dielo, bude mať škodu,

a on sám bude zachránený, ale tak ako skrze oheň.

1. Korinským 3:15

Zdroj:

1) Pozri aj článok: Večný súd (2. časť): Súd pred trónom slávy, Solas číslo 44, jeseň 2019, str. 19-27

2) Sola fide, Solas číslo 41, zima 2018, str. 5-8

3) Sola gratia, Solas číslo 42, jar 2019, str. 10-20

4) Solus Christus, Solas číslo 37, zima 2017, str. 4-20

